

Vieni—Niinkutsuttu Punainen Pääkaupunki

Kirj. Jack Parnack

(Parnack on ollut useampana vuotena Työväen-Opistolla oppilaana. Viime vuoden lopulla kulki hän erään joukkueen mukana monessa Euroopan maassa. Tämän matkan tarkoituksena oli tutustua työväen kasvatukseen y. m. harrastuksiin Euroopan maissa. Industrialistissa on enemmän julkaistu Parnackin kirjoituksia tästä matkasta, ja tultane julkaisemaan lisää. Tämän kirjoituksen olemme yhtäessä suomennaneet Työväen-Opiston käännös-tunnilla.)

TUSKIN mikään muu kaupunki maailmassa on muuttunut niin paljon maailmansodan jälkeen kuin on Vieni. Ennen sotaa tämä kaupunki oli 29-miljoonaisen valtakunnan keskus, mutta rauhanteossa Itävalta menetti suuremman osan alueistaan. Vanhan monarkian tilalla on nyt nuori tasavalta, jonka 6½:sta miljoonasta asukkaasta lähes 2 miljoonaa asuu Vienissä.

Sitte toukokuun, 1919, ovat sosialidemokraatit olleet kaupungin hallinnossa. Vuodesta 1923 Karl Zetz, sosialidemokraatti ja ammatiltaan opettaja, on ollut kaupungin pormestarina.

Vieni on jaettu 21:een piiriin. Kunkin piirin asioita valvoo erikoinen virkamiehistö, joka valitaan samanaikaisesti kuin kaupungin valtuustokin. Kaupungin ja piirin hallinto valitaan joka viides vuosi. Kaupungin hallinto on kansanvaltainen.

Kunnallinen virkakoneisto on jaettu kahdeksaan ryhmään. Kunkin ryhmän etumiehenä on valtuuston valitsema kansanedustaja. Nämä ryhmät huolehtivat henkilökuntia, kunnallisia, finanssialaisia, teknillisiä, yleishyvää, asuntoja y. m. koskevista asioista. Kutakin ryhmää avustaa komitea, jonka valtuusto valitsee puolueiden jäsenluvun mukaisesti.

Valtuustossa on kahdeksan sosialidemokraattia. Muut neljä kuuluvat muihin puolueisiin. Nämä neljä muodostavat kaupungin senaatin, jonka tehtävänä on käsitellä asiat ennenkuin ne esitetään valtuustossa. Valtuusmiehet ovat samalla edustajia maakunnallisessa parlamentissa. Vienti on nimittäin vuodesta 1920 ollut maakunta.

Yleishyvä

Kahdessa suhteessa kaupungin uuden hallinnon toiminta on ollut merkityksellinen: mallikelpoisessa toiminnassaan yleishyvän eteen, kuin myöskin laajakantoisen asunto-ohjelman toteuttamisessa. Viime vuoden aikana Vieni käytti 500 miljoonaa shillingiä (shillingi — noin 14 senttiä); josta 100 miljoonaa yleishyvä tarkoituksiin, joka Vienissä alkaa äitien huoltamisella jo ennen lapsensyntyä. Äitiystilassa oleville annetaan ohjeita ja täysi puvusto tulevaa kansalaista varten. Kaupunki omistaa synnytyslaitoksen.

Koulua ja lastentarhaa käyville puutteenalaisille lapsille annetaan vapaa puolinen. Eri osiin kaupunkia on rakennettu hyviä uima-altaita lapsia varten. Lääkärintarkastus on vapaa kaikille koululapsille, samoin hampaiden huolto. Useassa Kinder-

nubernhallenissa sairaita ja hyljättyjä lapsia tarkastetaan ja hoidetaan. Tämä laitos perustettiin v. 1925. Kerrotaan, että siellä käy yleishyväaloilla toimivia henkilöitä ja muita eri ääriitä maailmaa, vieläpä Venäjältäkin. Lapsia ei pidetä tässä laitoksessa pidempiä aikoja, vaan luovutetaan perheille tai sijoitetaan erikoisiin lastenkoteihin. Huoltojärjestö on kyennyt vähentämään lasten kuolevaisuuden Vienissä 21:stä prosentista seitsemään.

Yli-ikäisiä työläisiä varten on kaksitoista lepokotia. Näissä kodeissa on nykyään 11,000 henkeä, joista huolehditaan kunnallisilla varoilla. Tämän lisäksi jaetaan kotiaavustusta joko rahassa tai tavaraissa. Minulle kerrottiin, että huolto on niin hyvin järjestetty, ettei koko Vienissä löydy koditonta ihmistä. Työttömyysvakuutus on kyllä voimassa, mutta silti harjoitetaan kerjäämistä. Myöskin prostituutteja liikkuu Vienin niinkuin Euroopan muidenkin kaupunkien kaduilla. Oli avustuksen kanssa miten tahansa, mutta kerjäläisiä ja prostituutteja siellä jokatapauksessa on.

Vienissä on toimittu paljon tuberkuloosin vastustamiseksi. Kaupunkia ympäröivän Wienerwaldin rinteelle on rakennettu parantola keuhkotautisia varten. V. 1913 kuoli jokaista 10,000 asukasta kohden 30 keuhkotautiin. Nyt tämä kuolevaisuus on laskenut kahdeksaantoista.

Syövän vastustamiseksi toimitaan myös. Vieni on ostanut viisi grammaa radiumia, ja suunnittelee erikoisen laitoksen rakentamista syövän tutkimista varten. Kaupunki omistaa suuren yleisen, kolme lasten, ja kaksi suurta heikkomielisten sairaalaa, laitoksen alkoholisteja varten, ja toimiston, jossa naimisissa oleville ja muillekin annetaan yleistä terveydenhoitoa koskevia y. m. ohjeita. On myöskin kunnallisia kouluja, joissa koulutetaan sairaanhoitajattaria ja lastentarhojen opettajia.

Asunto-ohjelma.

Itävallassa on voimassa asetus, joka rajoittaa yksityisten keinottelumahdollisuuksia. Yksityisten rakennusyritykset ovat kokonaan seisauksissa. Kaupungin valtuusto on ollut pakotettu rakennuttamaan taloja suuremmassa määrässä, jota rahastetaan ylimääräisellä verotuksella. Verotus koskee kaikkia asukkaita, kuitenkin, vain lievästi enemmistöä, mutta loiseläjiä verotetaan raskaasti.

Vuosittain rakennetaan noin 6,000 asuntoa, tulien maksamaan 90 miljoonan shillingin vaiheilla.

V. 1931 alkuun mennessä rakennettiin 5,400, kaikilla nykyaikaisilla mukavuuksilla varustettua asuntoa.

Noin 30 prosenttia maa-alasta käytetään rakennuksille. Jäljellä oleva on tehty sieviksi tarhoiksi ja pihamaiksi. Joka katuneliöllä olevat, uusimman-aikaisilla välineillä varustetut, pesulaitokset ovat huojentaneet perheen emäntien työtä.

Eri osissa kaupunkia on neuvonantotoimistot äideille, lastentarhat, hammaslinikat koululaisille, ja yleiset kylpylät. On myös kirjastoja ja luku-huoneita.

Koska kunnalliset asuntotalot ovat rakennetut veroista saaduilla varoilla, niin vuokrilla peritään vain ylläpitokustannukset. Vuokrat ovat niin alhaiset, että työttömätkin kykenevät ne maksamaan työttömyysvakuutuksesta saamistaan tuloista. Jos työttömät eivät kykene maksamaan vuokraansa, niin voivat vedota asuntokomiteaan. Vasta sitte, kun vuokranmaksu on kuusi kuukautta jälessä, toimitetaan häätö, jos sinä aikana ei ole maksettu vuokraa.

Usein kuulee, että Wieni on toiminut paljon halpojen asuntojen hankkimiseksi työläisille, joka ei ole totta. Kunnallisvaroilla rakennetut talot eivät ole yksinomaan työläisiä, vaan Wienin väestöä varten. Työläisten lisäksi näissä, Europan punaisen

pääkaupungin kunnallisesti rakennuttamisissa ja omistamisissa asuntotaloissa asuu lääkäreitä, lakimiehiä ja muita professionaaleja.

Kasvatus.

Vieni on tullut tunnetuksi kautta maailman yleishyväuudistuksistaan. Koulutus on kokonaan vapaata. Viime vuoden aikana kaupunki käytti koulukasvatustarkoituksiin 80 miljoonaa shillingiä.

Kaupungilla on teollisuuskoulu, jossa opetetaan nuorukaisia käsityöläisiksi ja mekanikoiksi. Henkisesti tai ruumiillisesti vajavaisille lapsille on erikoiskoulut. Kaupunki omistaa ja ylläpitää seminääria. Se avustaa kansankasvatusta ja kirjastoja (Itävallassa ei ole yleisiä kansankirjastoja), useita museoita ja työläisten taideharrastuksia.

Kunnallinen omistus.

Kaupunki omistaa katuvaunuliikkeen, kaasu- ja sähkölaitokset. Vienissä on maailman paras veai. Kaupungin uima-altaissa käy päivittäin noin 100,000 ihmistä.

Kuluneen vuosikymmenen aikana Wienistä on tullut miellyttävä kaupunki. Siinä ei ole köyhäin-kortteleita, slummeja. Eri ääriitä maailmaa saapuu vierailijoita Wieniin, Europan punaiseksi kutsuttuun pääkaupunkiin.

ETSIJÄ

*Ihminen, kiertäin kulkua kummaa,
hapuilee bakien, empien etsii
elolle erbeetönt' pontevaa pohjaa.
Lapsena ollen jo johtii, tuumaa,
keinoja kaikenlaisia keksii;
leikeistä leikkeihin aatokset johtaa.*

*Nuoruuden keväimen koittebessa
etsimme iloja, lempemme luojaa;
riennämme riehuiten, aatoksin armain.
Nuoruuden ruusujen loistebessa
kuljemme taussien — emmekä huomaa
et tiemme käy keskellä väijyvän vaarain.*

* * *

*Elämä celleben nomaansa uurttaa;
ain päivästä päivään, vuodesta vuoteen;
kunnekkä voimamme rintuen sammuu,
vanhuus jo vaanien vastaamme kuultaa;
beittäen hiuksille hopeabohteen . . .
Etsintä ybäti, ybäti jatkuu.*

*Toisinaan taivas selkeenä seestyy,
on köykäinen kantaa kovinkin taakka;
hymybyn häipyvät murtavat murbeet.
Uscimmin usvaan, pilvihin peittyi;
matalin mielin matkaamme maata,
tulkiten toistemme tuskaisat tunteet.*

*Harbailen, hapuillen sinne — tänne,
etsimme elolle oikeaa suuntaa;
mi nostaisi ylös orjuuden alta.
Erbeiden teille eksyttymme
kiroomme katkeraa kataluutta,
valbeiden, vilppien, viekasta valtaa.*

*Etsijä! Polkujen pimeunoissa
pölevät pedot meill' tubomme tuottaa;
jos uskoen, tyytyen toisten taruun
ja unmissa silmin, sokcoina
emme voi — ihmiset — itseemme luottaa,
vaan ainiaan armojen, almujen apuun.*

*Etsien elämän oikeaa määrää;
objeena OPPI ja TIETO on parbain;
ascista arvokkain, helmistä jaloin.
Toisihin turvata, — viekasta, väärvää;
uskoen ooltain — se eloa arkain.
Etsijä, etsiös tietä siis valon!*

ANNI.